

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BUITENGEWONE ZITTING 2024

25 juli 2024

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**waarbij België wordt gevraagd
steun te verlenen aan de oproep
voor een non-proliferatieverdrag
voor fossiele brandstoffen**

(ingediend door
de dames Tinne Van der Straeten en
Rajae Maouane c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE 2024

25 juillet 2024

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**visant l'adhésion de la Belgique
au projet d'adoption
d'un traité de non-prolifération
des combustibles fossiles**

(déposée par
Mmes Tinne Van der Straeten et
Rajae Maouane et consorts)

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit voorstel neemt, met een aantal wijzigingen, de tekst over van het voorstel DOC 55 3670/001.

Klimaatontregeling vormt wereldwijd een grote bedreiging. Een van de oorzaken van die ontregeling zijn de fossiele brandstoffen, die sinds de industriële revolutie verantwoordelijk zijn voor bijna 80 % van de uitstoot van koolstofdioxide (CO₂) en aldus actief bijdragen tot de klimaatontregeling.¹ Er bestaat nog steeds geen afdwingbaar internationaal rechtsinstrument om fossiele brandstoffen aan regels te onderwerpen.

Pro memorie: in de Overeenkomst van Parijs van 2015, door België in 2017 geratificeerd, werd de doelstelling vastgelegd om de gemiddelde wereldwijde temperatuurstijging ten opzichte van de pre-industriële niveaus ruim onder 2 °C te houden en ernaar te blijven streven de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven de pre-industriële niveaus tegen 2030.²

Uit het recentste rapport van het IPCC blijkt echter dat de maatregelen van de regeringen niet volstaan om de temperatuurstijging onder 1,5 °C te houden. Om de opwarming te beperken tot 1,5 °C is er onverwijld nood aan maatregelen om nog dit decennium de wereldwijde uitstoot aanzienlijk te verminderen. Het rapport wijst niet alleen op een aanzienlijke “emissiekloof” tussen een traject naar een opwarming met 1,5 °C en het traject volgens de huidige nationaal bepaalde bijdragen (NDC), maar ook op een “uitvoeringskloof” tussen de toegezegde bijdragen en de daadwerkelijke beleidsmaatregelen.³

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition reprend, en l’adaptant, le texte de la proposition DOC 55 3670/001.

Le dérèglement climatique constitue une menace mondiale majeure. Parmi les causes du dérèglement, figurent les combustibles fossiles qui, depuis la révolution industrielle, sont responsables de près de 80 % des émissions de dioxyde de carbone (CO₂) et qui participent ainsi activement au dérèglement climatique¹. Or, à ce jour, il n’existe pas d’instrument international juridiquement contraignant pour réguler les combustions d’énergies fossiles.

Pour rappel, l’Accord de Paris de 2015, ratifié par la Belgique en 2017, a fixé l’objectif de maintenir l’augmentation de la température moyenne de la planète nettement en dessous de 2 °C par rapport aux niveaux préindustriels et de poursuivre les efforts pour limiter l’augmentation de la température à 1,5 °C au-dessus des niveaux préindustriels d’ici 2030².

Pourtant, le dernier rapport de synthèse du GIEC montre que les mesures prises par les gouvernements ne sont pas suffisantes pour maintenir l’augmentation de la température sous le seuil des 1,5 degrés. Pour limiter le réchauffement à 1,5 °C, des mesures immédiates permettant de réduire de manière significative les émissions mondiales au cours de cette décennie sont, en effet, nécessaires. Il existe un “écart d’émissions” important entre une trajectoire vers un réchauffement de 1,5 °C et la trajectoire déterminée par les contributions déterminées au niveau national (CDN) actuels, ainsi qu’un “écart de mise en œuvre” entre les CDN promises et les politiques effectivement mises en œuvre, indique ce même rapport³.

¹ <https://fossilfuel treaty.org/nld>

² <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/nationally-determined-contributions-ndcs>

³ <https://klimaat.be/klimaatverandering/waargenomen-veranderingen/ipcc-rapporten/2023-syntheserapport>

¹ <https://fossilfuel treaty.org/fra>

² <https://unfccc.int/fr/a-propos-des-ndcs/l-accord-de-paris>

³ <https://climat.be/changements-climatiques/changements-observees/rapports-du-giec/2023-rapport-de-synthese>

Volgens de studie *Carbon Bombs* uit 2022 leidt de wereldwijde ontginning van fossiele brandstoffen tot heuse “klimaatbommen” of “koolstofbommen”. Gespreid over 48 landen werden immers 425 actieve of op stapel staande projecten voor de ontginning van fossiele energie geïdentificeerd. Het gaat om 195 aardolie- en aardgasprojecten en 230 kolenmijnen. Nog volgens die studie overschrijdt de potentiële uitstoot van die “koolstofbommen” het koolstofbudget dat aan de drempel van 1,5 °C gekoppeld is, en zou het onschadelijk maken van die “bommen” een prioriteit moeten zijn in het klimaatmitigatiebeleid.⁴

Aangezien de strijd tegen klimaatontregeling een wereldwijde aangelegenheid is, moeten de oplossingen op internationale schaal worden uitgewerkt. Daarom roept een wereldwijd netwerk van meer dan duizend middenveldorganisaties en instellingen op tot een non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen. Het initiatief wordt nu al gesteund door 2.100 middenveldorganisaties uit 117 landen, 101 Nobelprijswinnaars, meer dan 600 volksvertegenwoordigers uit 83 landen, 3.000 wetenschappers en academici, de Wereldgezondheidsorganisatie, duizenden gezondheidszorgprofessionals en tachtig steden en subnationale overheden. Ook de diplomatieke steun neemt toe sinds het initiatief publiekelijk werd bepleit door zes landen in de Stille Oceaan – onder impuls van Vanuatu en Tuvalu, daarin gevolgd door Tonga, Fiji, Niue en de Salomonseilanden – en het Europees Parlement.⁵ In december 2022 heeft ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zich aangesloten bij de oproep om een non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen aan te nemen.⁶

Het verdrag is opgebouwd rond drie peilers:

1. non-proliferatie: de verspreiding van kolen, olie en gas voorkomen door een einde te maken aan alle nieuwe exploratie en productie;
2. een eerlijke uitfasering: een rechtvaardig plan voor de afbouw van de bestaande productie van fossiele brandstoffen, waarbij landen met de capaciteit en historische verantwoordelijkheid voor de emissietransitie het snelst overstappen en steun bieden aan andere landen over de hele wereld;
3. eerlijke transitie: de implementatie van hernieuwbare energie versnellen en de economie minder afhankelijk

D’après l’étude “*Carbon Bombs*” publiée en 2022, l’exploitation des combustibles fossiles dans le monde constitue de véritables “bombes climatiques” ou “bombes carbone”. En effet, 425 projets d’extraction d’énergies fossiles – en activité ou en construction – ont été identifiés dans 48 pays, soit 195 projets pétroliers et gaziers et 230 mines de charbon. Toujours selon cette étude, les émissions potentielles de ces “bombes carbone” excèdent le budget carbone lié au seuil de 1,5 °C et le désamorçage de celles-ci devrait être une priorité dans la politique d’atténuation du changement climatique⁴.

La lutte contre le dérèglement climatique étant mondiale, des solutions doivent voir le jour à l’échelle internationale. C’est pour cela qu’un réseau mondial de plus de 1.000 organisations de la société civile et institutions a lancé le projet d’adoption d’un traité de non-prolifération des combustibles fossiles. L’initiative désormais soutenue par 2.100 organisations de la société civile de 117 pays, 101 lauréats du prix Nobel, plus de 600 députés de 83 pays, 3.000 scientifiques et universitaires, l’Organisation Mondiale de la Santé et des milliers de professionnels de la santé ainsi que 80 villes et gouvernements infranationaux. Le soutien diplomatique s’accroît également depuis que l’initiative a été publiquement demandée par six nations du Pacifique – sous l’impulsion de Vanuatu et des Tuvalu, rejoints par Tonga, Fidji, Niue et les Îles Salomon – et par le Parlement européen⁵. Par ailleurs, en décembre 2022, la Région de Bruxelles-Capitale s’est également jointe à l’appel pour l’adoption d’un traité de non-prolifération des combustibles fossiles⁶.

La convention s’articule autour de trois piliers:

1. Non-prolifération: empêcher la prolifération du charbon, du pétrole et du gaz en mettant fin à toute nouvelle exploration et production;
2. une élimination progressive équitable: un plan équitable d’élimination progressive de la production de combustibles fossiles existants, dans lequel les pays qui ont la capacité et la responsabilité historique de la transition en matière d’émissions vont plus vite et apportent leur soutien aux autres pays du monde;
3. transition équitable: accélérer la mise en œuvre des énergies renouvelables et réduire la dépendance

⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301421522001756>

⁵ <https://www.cncd.be/Un-Traite-de-Non-Proliferation-des?lang=fr>

⁶ <https://fossilfuel treaty.org/brussels>

⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301421522001756>

⁵ <https://www.cncd.be/Un-Traite-de-Non-Proliferation-des?lang=fr>

⁶ <https://fossilfuel treaty.org/brussels>

maken van fossiele brandstoffen, zodat geen enkele werknemer, gemeenschap of staat achterblijft.

Met dit voorstel van resolutie vragen de indieners dat de regering zich zou aansluiten bij de staten, steden, organisaties en instellingen die zich reeds achter de oproep voor een non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen hebben geschaard.

Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen)
Rajae Maouane (Ecolo-Groen)
Staf Aerts (Ecolo-Groen)
Meyrem Almaci (Ecolo-Groen)
Petra De Sutter (Ecolo-Groen)
Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen)
Matti Vandemaele (Ecolo-Groen)
Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)

de l'économie à l'égard des combustibles fossiles afin qu'aucun travailleur, aucune communauté ni aucun État ne soit laissé pour compte.

La présente proposition de résolution a donc pour objet que la Belgique rejoigne les États, villes, organisations et institutions qui ont d'ores et déjà adhéré à ce projet d'adoption de traité de non-prolifération des combustibles.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. gelet op de Overeenkomst van Parijs van 12 december 2015, die beoogt de gemiddelde wereldwijde temperatuurstijging ten opzichte van de pre-industriële niveaus ruim onder 2 °C te houden en ernaar te blijven streven de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven de pre-industriële niveaus;

B. gelet op de resolutie van het Europees Parlement van 20 oktober 2022 over de VN-conferentie over klimaatverandering 2022 in Sharm-el-Sheikh, Egypte (COP27), die ertoe aanspoort werk te maken van een non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen;

C. gelet op de *Green Deal*, die tot doel heeft tegen 2050 klimaatneutraliteit tot stand te brengen en die van de doelstelling om de EU-uitstoot tegen 2030 met minstens 55 % te beperken een wettelijke verplichting maakt;

D. gelet op deel 3 van het zesde IPCC-verslag over klimaatmitigatie, waarin wordt aangegeven dat een onverwijld en wereldwijd doortastend optreden vereist is om af te wenden dat de aarde met meer dan 1,5 °C (50 % kans) of 2 °C (66 % kans) zou opwarmen;

E. gelet op deel 3 van het zesde IPCC-verslag over klimaatmitigatie, waarin wordt gesteld dat bij ongewijzigd beleid de aarde tegen 2100 afstevent op een opwarming tussen 2,2 en 3,5 °C, wat loodzware gevolgen zou hebben voor de toekomstige ontwikkeling van onze samenlevingen;

F. gelet op het rapport *The Production Gap* van 2020, dat in samenwerking met het VN-programma voor het milieu (UNEP) werd gepubliceerd en dat aangeeft dat tussen 2020 en 2030 de fossiele-energieproductie jaarlijks met 6 % moet worden teruggedrongen om de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs te halen;⁷

G. gelet op het rapport *The Production Gap* van 2021, dat in samenwerking met het VN-programma voor het milieu (UNEP) werd gepubliceerd en dat stelt dat de kloof tussen de door de Staten geplande productie van fossiele brandstoffen en het productiepeil dat verenigbaar is met de doelstellingen van de Overeenkomst van Parijs, sinds de eerste ramingen in 2019 nagenoeg ongewijzigd is gebleven;⁸

⁷ https://productiongap.org/wp-content/uploads/2020/12/PGR2020_FullRprt_web.pdf

⁸ https://productiongap.org/wp-content/uploads/2021/10/PGR2021_ExecSummary_web_rev.pdf

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. vu l'Accord de Paris du 12 décembre 2015 visant à contenir l'élévation de la température moyenne de la planète nettement en dessous de 2 °C par rapport aux niveaux préindustriels et en poursuivant l'action menée pour limiter l'élévation des températures à 1,5 °C par rapport aux niveaux préindustriels;

B. vu la résolution du Parlement européen du 20 octobre 2022 sur la Conférence des Nations Unies de 2022 sur le changement climatique à Charm el-Cheikh, Égypte (COP27) encourageant à travailler à l'élaboration d'un traité de non-prolifération des combustibles fossiles;

C. vu le *Green Deal* fixant l'objectif de neutralité climatique à l'horizon 2050 et faisant de l'objectif de réduire les émissions de l'UE d'au moins 55 % d'ici à 2030 une obligation légale;

D. vu le troisième volume du sixième rapport du GIEC consacré à l'atténuation du changement climatique indiquant qu'une action drastique, immédiate et mondiale est requise pour éviter de dépasser la limite de réchauffement de 1,5 °C (avec 50 % de chances) ou 2 °C (avec 66 % de chances);

E. vu le troisième volume du sixième rapport du GIEC consacré à l'atténuation du changement climatique indiquant qu'à politique inchangée, le monde se dirige vers un réchauffement compris entre 2,2 et 3,5 °C à l'horizon 2100, qui aurait de très lourdes conséquences pour le développement futur de nos sociétés;

F. vu le rapport *"The Production Gap"* de 2020 publié en collaboration avec le Programme des Nations Unies pour l'environnement (PNUE) indiquant qu'il faut réduire la production d'énergies fossiles de 6 % chaque année entre 2020 et 2030 pour atteindre l'objectif de l'Accord de Paris;⁷

G. vu le rapport *"The Production Gap"* de 2021 publié en collaboration avec le Programme des Nations Unies pour l'environnement (PNUE) affirmant que l'écart entre le niveau de production d'énergies fossiles prévu par les États et le niveau de production compatible avec les objectifs de l'Accord de Paris est resté pratiquement inchangé depuis les premières estimations en 2019;⁸

⁷ https://productiongap.org/wp-content/uploads/2020/12/PGR2020_FullRprt_web.pdf

⁸ https://productiongap.org/wp-content/uploads/2021/10/SEI_PG2021_ExecSummary_French.pdf

H. gelet op het rapport *The Production Gap* van 2021, dat in samenwerking met het VN-programma voor het milieu (UNEP) werd gepubliceerd en dat concludeert dat de meeste olie- en gasproducerende landen van plan zijn om tegen 2030 en nadien hun productie op te schroeven, alsook dat meerdere van de voornaamste steenkoolproducerende landen het voornemen hebben hun productiepeil te handhaven of te verhogen;

I. gelet op het OESO-rapport waaruit blijkt dat in 51 landen wereldwijd de totale steun van de regeringen voor fossiele brandstoffen nagenoeg is verdubbeld en in 2021 is opgelopen tot 697,2 miljard dollar;⁹

J. gelet op het onderzoek *Unextractable fossil fuels in a 1.5 °C world* uit 2021, dat stelt dat bijna 60 % van de reserves aan aardolie en fossiel methaan, alsook 90 % van de steenkoolreserves, niet zouden mogen worden ontgonnen, wil men de hoop blijven koesteren om de wereldwijde temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C;¹⁰

K. gelet op de oproep van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van december 2022 voor de aanneming van een non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen;

L. overwegende dat er vooralsnog geen enkel afdwingbaar internationaal rechtsinstrument bestaat om fossiele brandstoffen aan regels te onderwerpen;

M. overwegende dat de regeringen, in het bijzonder die van landen met meer economische slagkracht en met een historische uitstootverantwoordelijkheid, een voorname rol hebben om de kloof inzake fossiele-energieproductie weg te werken en om een rechtvaardige en billijke energietransitie tot stand te brengen;

VERZOEKT DE FEDERALE REGERING:

1. haar steun toe te zeggen aan het internationale initiatief voor de uitstap uit fossiele brandstof en voor de ondersteuning van een rechtvaardige transitie;

2. zich te scharen achter het initiatief van Vanuatu en Tuvalu om officieel te verzoeken om een non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen, en die landen te steunen bij het op de been brengen van een wereldwijd verbond dat dient te onderhandelen over een verdrag om de expansie van fossiele brandstoffen te beëindigen, fossiele brandstoffen billijk uit te faseren en wereldwijd een rechtvaardige transitie tot stand te brengen;

⁹ <https://www.oecd.org/newsroom/support-for-fossil-fuels-almost-doubled-in-2021-slowing-progress-toward-international-climate-goals-according-to-new-analysis-from-oecd-and-iaea.htm>

¹⁰ <https://www.nature.com/articles/s41586-021-03.821-8>

H. vu le rapport “*The Production Gap*” de 2021 publié en collaboration avec le Programme des Nations Unies pour l’environnement (PNUE) concluant que la plupart des États producteurs de pétrole et de gaz prévoient d’augmenter leur production d’ici à 2030 et au-delà et que plusieurs des principaux pays producteurs de charbon prévoient de maintenir ou d’accroître leur niveau de production;

I. vu le rapport de l’OCDE indiquant que le soutien global des gouvernements aux combustibles fossiles dans 51 pays du monde a presque doublé pour atteindre 697,2 milliards USD en 2021⁹;

J. vu l’étude “*Unextractable fossil fuels in a 1.5 °C world*”, publiée en 2021, indiquant que près de 60 % des réserves de pétrole et de méthane fossile et 90 % des réserves du charbon doivent rester non extraits des sols pour espérer maintenir l’augmentation de la température mondiale à 1,5 °C¹⁰;

K. vu l’appel de la Région de Bruxelles-Capitale en décembre 2022 en faveur de l’adoption d’un traité de non-prolifération des combustibles fossiles;

L. considérant qu’aucun instrument international juridiquement contraignant pour réguler les combustions d’énergies fossiles n’existe à ce jour;

M. considérant que les gouvernements – en particulier ceux ayant une plus grande capacité économique et une responsabilité historique en matière d’émissions – ont un rôle primordial à jouer pour combler l’écart en matière de production des énergies fossiles et assurer une transition énergétique juste et équitable;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL:

1. d’apporter son soutien à l’initiative internationale pour l’abandon des combustibles fossiles et le soutien à une transition juste;

2. de se joindre au Vanuatu et aux Tuvalu pour demander officiellement l’adoption d’un traité de non-prolifération des combustibles fossiles et de les soutenir dans la création d’une alliance mondiale pour négocier un traité régissant la fin de l’expansion des combustibles fossiles, l’élimination équitable des combustibles fossiles et une transition juste à l’échelle mondiale;

⁹ <https://www.oecd.org/newsroom/support-for-fossil-fuels-almost-doubled-in-2021-slowing-progress-toward-international-climate-goals-according-to-new-analysis-from-oecd-and-iaea.htm>

¹⁰ <https://www.nature.com/articles/s41586-021-03.821-8>

3. de andere Europese lidstaten ertoe op te roepen de uitwerking van een non-proliferatieverdrag voor fossiele brandstoffen te steunen.

10 juli 2024

Tinne Van der Straeten (Ecolo-Groen)
Rajae Maouane (Ecolo-Groen)
Staf Aerts (Ecolo-Groen)
Meyrem Almaci (Ecolo-Groen)
Petra De Sutter (Ecolo-Groen)
Sarah Schlitz (Ecolo-Groen)
Dieter Vanbesien (Ecolo-Groen)
Matti Vandemaele (Ecolo-Groen)
Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)

3. d'appeler les autres États-membres européens à soutenir l'élaboration d'un traité de non-prolifération des combustibles fossiles.

10 juillet 2024